

Fundusze Europejskie

Realizacja zasady DNSH w projektach z programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027

Krzysztof Okrasiński

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Program szkolenia

1. Zasada DNSH - kontekst prawny i strategiczny.
2. Analiza zgodności z zasadą DNSH.
3. Techniczne kryteria kwalifikacji.
4. Zasada DNSH w projektach z programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.
5. Zasada DNSH w odniesieniu do przykładowych kategorii projektów.
6. DNSH a wybrane krajowe przepisy o ochronie środowiska.

OGÓLNE WPROWADZENIE

1. DNSH - unijna zasada horyzontalna polegająca na tym, by nie powodować znaczących szkód (**Do No Significant Harm – DNSH**) „celom środowiskowym” - tj. ogólnym celem strategicznym w zakresie zrównoważonego rozwoju.
2. Geneza: „zazielenienie” przepływów kapitałowych - część Europejskiego Zielonego Ładu.
3. Zasada wprowadzona w 2020 r. Cała Unia Europejska dopiero uczy się, czym konkretnie jest zasada DNSH i jak należy ją monitorować.
4. Szerokie grona ekspertów na poziomach krajowych i unijnych próbują wypracować stanowiska na temat poszczególnych aspektów stosowania zasady DNSH.

Zasada DNSH - kontekst prawny i strategiczny

DNSH – kontekst prawny i strategiczny

1. Rozporządzenia UE dot. instrumentów finansowych UE wskazują, że wspierane programy i projekty „nie mogą powodować znaczących szkód” (*Do No Significant Harm - DNSH*) żadnemu z celów środowiskowych wynikających z rozporządzenia w sprawie taksonomii.
2. Dotyczy to m.in. takich programów, jak m.in.:
  - Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021 - 2027,
  - FENIKS - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 - 2027,
  - FENG - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021 - 2027,
  - KPO - Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.
3. Rozporządzenia dot. EFRR, FS, EFS+ itp. (np. 2021/1060) i RRF (2021/441) zawierają m.in. załączniki przedstawiające „Współczynnik do obliczania wsparcia na cele związane ze zmianami klimatu” oraz „Współczynnik do obliczania wsparcia na cele środowiskowe”.

DNSH – kontekst prawny i strategiczny

4. Rozporządzenie w sprawie taksonomii ([2020/852](#)) wskazuje m.in., że działalność jest zrównoważona środowiskowo, jeżeli spełnia 4 warunki:
  - 1) wnosi istotny wkład w realizację co najmniej jednego z celów środowiskowych,
  - 2) nie wyrządza poważnych szkód dla żadnego z celów środowiskowych (***Do No Significant Harm - DNSH***),
  - 3) spełnia techniczne kryteria kwalifikacji ustanowione przez Komisję Europejską,
  - 4) jest prowadzona zgodnie z minimalnymi gwarancjami (prawo pracy, prawa człowieka).

DNSH – kontekst prawny i strategiczny

5. Cele środowiskowe, o których mówi rozporządzenie w sprawie taksonomii (2020/852):

1. ŁAGODZENIE ZMIAN KLIMATU

2. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

3. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW WODNYCH I MORSKICH

4. PRZEJŚCIE NA GOSPODARKEŃ OBIEGU ZAMKNIĘTEGO (GOZ)

5. ZAPOBIEGANIE ZANIECZYSZCZENIU I JEGO KONTROLA

6. OCHRONA I ODBUDOWA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I EKOSYSTEMÓW

DNSH – kontekst prawny i strategiczny

6. Rozporządzenie w sprawie taksonomii (2020/852) ogólnie określa w art. 17 zasady w których uznaje się, że dana działalność wyrządza poważne szkody celom środowiskowym, np.:
  - 1) „znaczące emisje gazów cieplarnianych”,
  - 2) „nasilenie niekorzystnych skutków” zmian klimatu,
  - 3) szkodzenie dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód,
  - 4) „znaczący brak efektywności w wykorzystywaniu materiałów lub (...) zasobów naturalnych”, „znaczące zwiększenie wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów”,
  - 5) „znaczący wzrost emisji zanieczyszczeń”,
  - 6) szkodzenie „dobremu stanowi i odporności ekosystemów” oraz „stanowi zachowania siedlisk i gatunków” objętych zainteresowaniem UE.

DNSH – kontekst prawny i strategiczny

7. Przy ocenie działalności pod kątem zgodności z zasadą DNSH uwzględnia się:
  - 1) skutki środowiskowe samej działalności,
  - 2) wpływ, jaki na środowisko mają produkty dostarczane i usługi świadczone w ramach tej działalności przez cały cykl ich życia, szczególnie z uwzględnieniem wytwarzania, użytkowania i zakończenia cyklu życia tych produktów i usług.

DNSH - kontekst prawny i strategiczny

8. Na razie główny „szum” dotyczący zasady DNSH dotyczy środków finansowych UE, ale w perspektywie lat 2025 - 2026 będzie on dotyczył także m.in.:
  - 1) innych form wsparcia finansowego (kredyt, leasing itp.),
  - 2) usług ubezpieczeniowych,
  - 3) współpracy handlowej między przedsiębiorstwami.

Analiza zgodności z zasadą DNSH

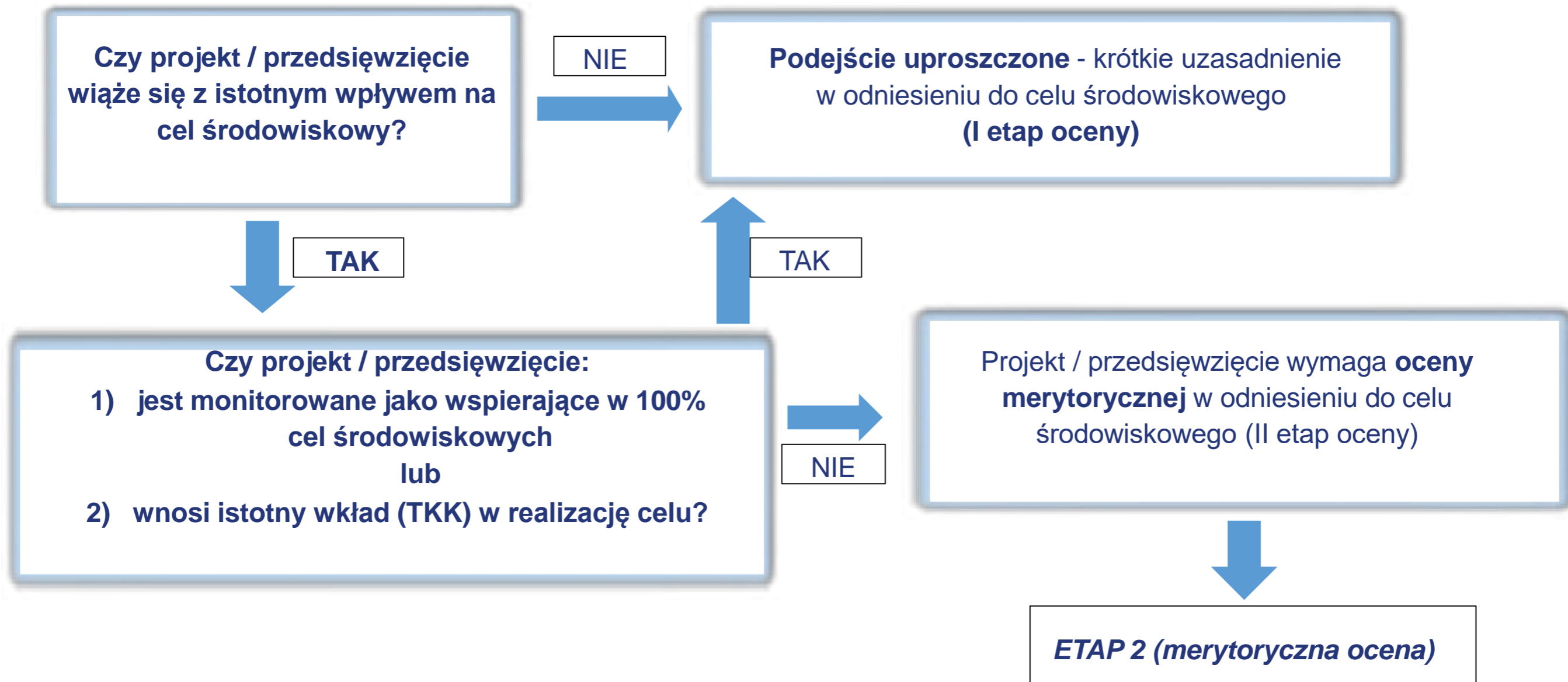
Wytyczne i materiały wspomagające - poziom UE

1. (!!!) **Wytyczne DNSH** - czyli Zawiadomienie Komisji w sprawie wytycznych technicznych dotyczących stosowania zasady nie czyni poważnych szkód na podstawie rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (C/2023/6454) [[link](#)].
2. Ww. Zawiadomienie ma zastosowanie także do EFRR, FS, EFS+ itp. - co wynika z noty Komisji Europejskiej z 27.09.2021 r. [[link](#)]. Nota nie ma mocy prawnej.
3. (!!!) Zawiadomienie Komisji - Wytyczne techniczne dotyczące weryfikacji infrastruktury pod względem wpływu na klimat w latach 2021-2027 (2021/C 373/01) [[link](#)].
4. Zawiadomienie Komisji w sprawie wytycznych technicznych dotyczących kontroli zrównoważonego charakteru projektów na potrzeby Funduszu InvestEU (2021/C 280/01) [[link](#)].
5. Pomocne narzędzie (anglojęzyczne) w rozpoznaniu Technicznych Kryteriów Kwalifikacji: [EU Taxonomy Navigator](#)

Polskie wytyczne i materiały wspomagające

1. „Dobre praktyki wykorzystania taksonomii do kwalifikacji nieruchomości jako zrównoważone środowiskowo” (Polski Związek Firm Deweloperskich i Związek Banków Polskich, 2024) [[link](#)].
2. Zgodność przedsięwzięć finansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, z zasadą „nie czynić znaczącej szkody” - zasadą DNSH. Podręcznik dla Beneficjenta (ATMOTERM S.A., 2022) [[link](#)].
3. Poradnik dla inwestorów realizujących inwestycje mieszkaniowe finansowane z udziałem środków KPO. Potwierdzenie zgodności z regułą DNSH (Ministerstwo Rozwoju i Technologii, 2023) [[link](#)].
4. Poradnik dla wnioskodawców dot. spełnienia wymagań zasady DNSH dla przedsięwzięć do sfinansowania w ramach Instrumentu Zielonej Transformacji Miast (Bank Gospodarstwa Krajowego, 2023) [[link](#) – zakładka „dokumenty”].
5. Powstaje krajowy dokument pn. *„Najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi (FAQ) dotyczące interpretacji wybranych technicznych kryteriów kwalifikacji Taksonomii UE dla działalności gospodarczych z sektora budowlanego i nieruchomości”*.

Ogólny schemat oceny przedsięwzięć pod kątem ich zgodności z zasadą DNSH

Czy przedsięwzięcie jest monitorowane jako wspierające w 100% cel środowiskowy?

1. Rozporządzenie ogólne ([2021/1060](#)) - Załącznik I. Wymiary i kody rodzajów interwencji w ramach EFRR, EFS+, Funduszu Spójności i FST.

ZAKRES INTERWENCJI		Współczynnik do obliczania wsparcia	
		na cele związane ze zmianami klimatu	na cele związane ze środowiskiem
042	Renowacja istniejących budynków mieszkalnych pod kątem efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	<u>100 %</u>	40 %
079	Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby naturalne, zielona i niebieska infrastruktura	40 %	<u>100 %</u>
166	Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	0 %	0 %

2. Podobnie w rozporządzeniu RRF ([2021/241](#)): załącznik VI - metodyka monitorowania wydatków na cele związane z klimatem.

Formularz tabelaryczny dla I etapu oceny DNSH

Proszę wskazać, które z poniższych celów środowiskowych wymagają merytorycznej oceny DNSH dla projektu	TAK	NIE	Uzasadnienie, jeśli wybrano "NIE"
Łagodzenie zmian klimatu			
Adaptacja do zmian klimatu			
Odpowiednie użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich			
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling			
Zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi			
Ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów			

Konieczny II etap oceny

Formularz tabelaryczny dla II etapu oceny DNSH

Pytanie o zgodność z celem środowiskowym	NIE	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek przyczyni się do zwiększenia niekorzystnego wpływu na obecny klimat i przewidywany przyszły klimat, na sam środek lub na ludność bądź na przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub, dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		

Formularz tabelaryczny dla II etapu oceny DNSH c.d.

Pytanie o zgodność z celem środowiskowym	NIE	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Przejsie na gospodarke o obiegu zamknietym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadow i ich recykling:</p> <p>Czy oczekuje sie, ze srodek:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. prowadzi do znacznego zwiekszenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadow, z wyjatkiem spalania odpadow niebezpiecznych nienadajacych sie do recyklingu lub ii. doprowadzi do powaznej nieefektywnosci w zakresie bezposredniego lub posredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu zycia, ktora nie zostanie ograniczona do minimum za pomoca odpowiednich srodkow, lub iii. spowoduje powazne i dlugoterminowe szkody dla srodowiska w kontekscie gospodarki o obiegu zamknietym?		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola:</p> <p>Czy oczekuje sie, ze srodek doprowadzi do istotnego zwiekszenia poziomu emisji zanieczyszczen do powietrza, wody lub gleby?</p>		
<p>Ochrona i odbudowa bioroznorodnosci i ekosystemow:</p> <p>Czy przewiduje sie, ze srodek:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) bedzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odpornosci ekosystemow lub (ii) bedzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunkow, w tym siedlisk i gatunkow objetych zakresem zainteresowania Unii?		

Techniczne kryteria kwalifikacji (TKK)

Techniczne kryteria kwalifikacji

Rozporządzenia w sprawie taksonomii (2020/852) zobowiązało Komisję Europejską do opracowania „**technicznych kryteriów kwalifikacji**” (TKK), które mają służyć:

- 1) określeniu warunków na jakich dana działalność kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w każdy z celów środowiskowych,
- 2) służących ustaleniu, czy dana działalność wyrządza poważne szkody co najmniej jednemu z celów środowiskowych.

Techniczne kryteria kwalifikacji

- Uwaga: kryteria DNSH zapisane w rozporządzeniach TKK nie muszą być uznawane za wiążące dla projektów finansowanych z funduszy UE.
- Wynika to z pkt. 2.5 wytycznych KE dot. zasady DNSH.
- Potwierdzono to w publikacji KE pn. „*The implementation of the ‘Do No Significant Harm’ principle in selected EU instruments*” z 2023 r. [[link](#)].
- Wytyczne mówią, że państwa członkowskie mogą posilkować się kryteriami wynikającymi z TKK, jednak decyzję pozostawiono państwu członkowskiemu.
- W Polsce w różnych Programach spotykane są różne praktyki w tym zakresie (nawet w obrębie tej samej IZ - różne podejścia przy różnych naborach).

Rozporządzenia Komisji Europejskiej określające TKK:

1. [2021/2139](#) z dn. 04.06.2021 r.: TKK służące określeniu warunków, na jakich dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu lub w adaptację do zmian klimatu, a także określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych;
  - zmienione rozporządzeniem [2022/1214](#) z dn. 09.03.2022 r. (energetyka jądrowa i gazowa),
  - zmienione rozporządzeniem [2023/2485](#) z dnia 27.06.2023 r. (szeroki zakres zmian),
  - warto je czytać wraz z „Zawiadomieniem Komisji w sprawie interpretacji” z dnia 20.10.2023 r. ([C/2023/267](#)).
2. [2023/2486](#) z dn. 27.06.2023 r.: TKK służące określeniu warunków, na jakich dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w pozostałe cele środowiskowe, oraz określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych.

Rozporządzenia Komisji Europejskiej określające TKK:

1. Rozporządzenia TKK zawierają załączniki dedykowane poszczególnym celom środowiskowym.
2. W każdym załączniku jest odmienny katalog działalności.

Rozporządzenia Komisji Europejskiej określające TKK:

1. Dla każdego rodzaju działalności objętej TKK ustalono:
  - 1) opis działalności,
  - 2) warunki uznania, że działalność wnosi „istotny wkład” w dany cel środowiskowy,
  - 3) warunki uznania, że działalność jest zgodna z zasadą DNSH.
2. Warto pamiętać, że działalność będzie uznana za zrównoważoną środowiskowo, jeżeli wniesie istotny wkład choćby w jeden cel środowiskowy. Nie trzeba udowadniać, że wnosi się istotny wkład w kilka celów środowiskowych.
3. Ma to znaczenie w sytuacjach, gdy wymagania TKK są trudne, np. dla renowacji istniejących budynków. „Istotny wkład” w cele klimatyczne jest stosunkowo łatwy do wykazania, ale już wykazanie „istotnego wkładu” w przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym może być dużym wyzwaniem.

TKK dot. renowacji budynków:

1. Istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu:
  - 1) renowacja budynku jest zgodna z wymaganiami dotyczącymi ważniejszych renowacji;
  - 2) alternatywnie prowadzi ona do ograniczenia zapotrzebowania na energię pierwotną o co najmniej 30 %
2. Istotny wkład w adaptację do zmian klimatu (skrótowo):
  - 1) zidentyfikowano i oceniono ryzyka fizyczne związane z klimatem;
  - 2) wdrożono adekwatne rozwiązania w zakresie adaptacji;
  - 3) zastosowane rozwiązania adaptacyjne nie pogarszają warunków adaptacji dla ludzi, przyrody, infrastruktury, dóbr materialnych itp.;
  - 4) są spójne z planami adaptacji do zmian klimatu;
  - 5) są mierzalne i objęte monitorowaniem.

TKK dot. renowacji budynków:

3. Istotny wkład w przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym to m.in.:
  - 1) wszystkie wytworzone odpady z budowy i rozbiórki są przetwarzane zgodnie z prawem UE i Protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki, w szczególności w drodze ustanowienia systemów segregacji i audytów przeprowadzanych przed rozbiórką;
  - 2) do ponownego użycia lub recyklingu trafi 70% odpadów budowlanych
  - 3) współczynnik globalnego ocieplenia w cyklu życia prac renowacyjnych budynku oblicza się w odniesieniu do poszczególnych etapów cyklu życia;
  - 4) projekty i techniki budowlane wspierają obieg zamknięty dzięki włączeniu koncepcji projektowania uwzględniającego możliwości adaptacji i rozbiórkę określonych w systemie Level(s) - odpowiednio wskaźniki 2.3 i 2.4;
  - 5) zużycie surowców pierwotnych przy renowacji budynku minimalizuje się dzięki wykorzystaniu surowców wtórnych (określono parametry procentowe).

TKK dot. renowacji budynków:

4. Projekt nie wyrządza znaczących szkód (DNSH) dla celu „Łagodzenie zmiany klimatu”, jeżeli budynek nie jest przeznaczony do wydobywania, magazynowania, transportu lub produkcji paliw kopalnych.
5. Projekt nie wyrządza znaczących szkód (DNSH) dla celu „Adaptacja do zmian klimatu”, jeżeli został poddany ocenie odporności na zmiany klimatu.
6. Projekt nie wyrządza znaczących szkód (DNSH) dla celu „Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich”, jeżeli jest potwierdzone (np. kartą charakterystyki), że zużycie wody urządzeń sanitarnych wynosi:
  - 1) w kranach umywalek i zlewów: 6 litrów/min;
  - 2) w prysznicach: 8 litrów/min;
  - 3) w toaletach: całkowita objętość wody wykorzystywanej do spłukiwania nie może przekraczać 6 litrów, a średnia objętość wody do spłukiwania nie może przekraczać 3,5 litra;
  - 4) w pisuarach: 2 litry na muszlę na godzinę (w pisuarach ze spłukiwaniem całkowita objętość wody wykorzystywanej do spłukiwania nie może przekraczać 1 litra).

TKK dot. renowacji budynków:

7. Projekt nie wyrządza znaczących szkód (DNSH) dla celu „Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym”, jeżeli:
  - 1) co najmniej 70 % (masy) innych niż niebezpieczne odpadów z budowy i rozbiórki wytwarzanych na placu budowy jest gotowe do ponownego użycia, recyklingu i innych procesów odzysku materiału;
  - 2) operatorzy ograniczają wytwarzanie odpadów w procesach związanych z budową i rozbiórką, zgodnie z *Protokołem UE dotyczącym gospodarowania odpadami z budowy i rozbiórki*, (...) stosując selektywną rozbiórkę (...) z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów z budowy i rozbiórki;
  - 3) projekty budynków i techniki konstrukcyjne wspomagają obieg zamknięty, a w szczególności wskazują - z uwzględnieniem odniesienia do normy ISO 20887 lub innych norm w zakresie oceny możliwości demontażu lub dostosowania budynków - w jaki sposób w ramach projektu zapewniono wyższy poziom zasobooszczędności, możliwości dostosowania, elastyczności i możliwości demontażu w celu umożliwienia ponownego użycia i recyklingu.

TKK dot. renowacji budynków:

8. Projekt nie wyrządza znaczących szkód (DNSH) dla celu „Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola”, jeżeli:
  - 1) elementy budynków i materiały budowlane wykorzystane przy budowie są zgodne z kryteriami określonymi w dodatku C;
  - 2) elementy budynków i materiały budowlane wykorzystane budowie, z którymi mieszkańcy mogą mieć kontakt, emitują mniej niż 0,06 mg formaldehydu na m³ powietrza oraz mniej niż 0,001 mg kategorii 1 A i 1B na m³ powietrza innych rakotwórczych lotnych związków organicznych;
  - 3) wprowadzono środki służące redukcji emisji hałasu, kurzu i zanieczyszczeń w trakcie robót budowlanych lub konserwacyjnych.
9. Projekty z zakresu renowacji budynków z założenia nie wyrządzają znaczących szkód (DNSH) dla celu „Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów”.

Rozporządzenia Komisji Europejskiej określające TKK:

Załączniki do rozporządzeń TKK mają „dodatki” zawierające ogólne wytyczne dotyczące badania działalności pod kątem:

- 1) adaptacji do zmian klimatu,
- 2) zawartości substancji niebezpiecznych w materiałach budowlanych,
- 3) badania wpływu na stan wód,
- 4) uwzględnienia ekosystemów, bioróżnorodności i obszarów chronionych.

Dodatek C

Ogólne kryteria dotyczące niewyrządzania poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniu i jego kontroli w odniesieniu do stosowania i obecności chemikaliów

Działalność ta nie prowadzi do wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania:

- a) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załącznikach I lub II do rozporządzenia (UE)2019/1021, z wyjątkiem substancji obecnych jako niezamierzone śladowe zanieczyszczenia;
- b) rtęci i związków rtęci, ich mieszanin i produktów z dodatkiem rtęci zgodnie z definicją określoną w art. 2 rozporządzenia (UE) 2017/852;
- c) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załącznikach I lub II do rozporządzenia (WE)1005/2009;
- d) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załączniku II do dyrektywy 2011/65/UE, z wyjątkiem substancji, w których zapewniono pełne przestrzeganie art. 4 ust. 1 tej dyrektywy;
- e) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załączniku XVII do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006, z wyjątkiem przypadków, gdy w pełni spełnione są warunki określone w tym załączniku;
- f) substancji, w postaci samoistnej lub w mieszaninach lub w wyrobach, w stężeniu przekraczającym 0,1 % masy (m/m), spełniających kryteria określone w art. 57 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 oraz zidentyfikowanych zgodnie z art. 59 ust. 1 tego rozporządzenia przez okres co najmniej 18 miesięcy, z wyjątkiem przypadków, w których podmiot oceni i udokumentuje, że na rynku nie są dostępne żadne inne odpowiednie substancje lub technologie alternatywne oraz że są one stosowane w warunkach kontrolowanych ⁽¹⁾.

Ponadto działalność nie prowadzi do wytwarzania, obecności w produkcie lub wyniku końcowym lub do wprowadzania do obrotu innych substancji, zarówno w postaci samoistnej, jak i w mieszaninach lub w wyrobach, w stężeniu przekraczającym 0,1 % masy (m/m), które spełniają kryteria rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 w jednej z klas lub kategorii zagrożenia wymienionych w art. 57 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006, z wyjątkiem przypadków, w których podmiot oceni i udokumentuje, że na rynku nie są dostępne żadne inne odpowiednie substancje lub technologie alternatywne oraz że są one stosowane w warunkach kontrolowanych ⁽²⁾.

Wyjaśnienia Komisji Europejskiej dotyczące dodatku C:

1. Pytanie: „czy zgodność z dodatkiem C jest już zapewniona poprzez zgodność z przepisami Unii?”
2. Odpowiedź: „pełna zgodność z przepisami wymienionymi w dodatku C (...) nie wystarczy na potrzeby spełnienia ogólnych kryteriów dotyczących nieczynienia poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli w odniesieniu do stosowania i obecności chemikaliów określonych w dodatku C”.
3. „Nie istnieje uproszczony wykaz substancji odnoszący się do wyrobów budowlanych i elementów budynków”.

Zasada DNSH w projektach z programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027

Zasada DNSH w projektach z programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027

1. W prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Programu znajduje się załącznik, w którym oceniono cele szczegółowe Programu pod kątem zgodności z zasadą DNSH.
2. Warto odwołać się do treści tego załącznika przy ocenie projektu aplikującego o wsparcie.
3. Są to jedynie ogólne zapisy - a więc mogą mieć jedynie charakter posiłkowy lub kierujący do zasadniczej analizy merytorycznej.
4. Dokument dostępny na stronie internetowej:

https://funduszeue.slaskie.pl/dokument/prognoza_oddziaływania_na_srodowisko_fesl_2021_2027

Regulaminy naborów

1. Regulaminy naborów zawierają m.in. wykaz kryteriów oceny wniosku o dofinansowanie.
2. Wśród kryteriów jest m.in. *„Zgodność projektu z zasadą zrównoważonego rozwoju w tym zasadą „nie czynić poważnych szkód (DNSH)”*.
3. Pomędzy poszczególnymi naborami są różnice w definicji tego kryterium, niemniej oczekuje się od wnioskodawców:
  - 1) wykazania wpływu w realizację co najmniej jednego z celów środowiskowych rozporządzenia w sprawie taksonomii,
  - 2) wykazania braku szkód dla każdego z ww. celów środowiskowych,
  - 3) odwołania się do prognozy oddziaływania na środowisko Programu (w prognozie jest załącznik z analizą zgodności Programu z zasadą DNSH),
  - 4) w niektórych przypadkach - oczekiwane jest dostarczenie dodatkowych dokumentów (np. deklaracji Natura 2000 lub decyzji administracyjnych).

**Kryteria DNSH (według TKK)
w odniesieniu do przykładowych
kategorii projektów**

Budowa nowych budynków

Cel środowiskowy	Kryterium DNSH (wg TKK)
Łagodzenie zmian klimatu	Budynek nie jest przeznaczony do wydobycia, magazynowania, transportu lub produkcji paliw kopalnych + zapotrzebowanie na energię pierwotną nie przekracza progu określonego w odniesieniu do wymagań dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii w przepisach krajowych wdrażających dyrektywę 2010/31/UE.
Adaptacja do zmian klimatu	Zgodność z kryteriami określonymi w dodatku A (ocena odporności klimatycznej).
Odpowiednie użytkowanie i ochrony zasobów wodnych i morskich	Brak kolizji z planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Wymogi dot. oszczędności wody w urządzeniach sanitarnych (6 l/min w kranie itp.).
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	Analogicznie jak przy renowacji budynków (tj. m.in.: min. 70% odpadów budowlanych do odzysku, segregacja odpadów budowlanych, oszczędność zasobów budowlanych).
Zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi	Elementy budynków i materiały budowlane wykorzystane przy budowie są zgodne z kryteriami określonymi w dodatku C + niskie stężenie rakotwórczych LZO. Minimalizacja oddziaływań na placu budowy.
Ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów	Działalność jest zgodna z kryteriami określonymi w dodatku D. Nowego budynku nie wznosi się na terenach: <ul style="list-style-type: none"> - teren odpowiadający definicji lasu + grunty orne i grunty uprawne o średnim lub wysokim poziomie żyzności gleby i podziemnej bioróżnorodności; - teren niezagospodarowany o uznanej wysokiej wartości pod względem bioróżnorodności oraz teren służący za siedlisko gatunków zagrożonych wymienionych w Czerwonych Księgach (UE i IUCN).

Infrastruktura na potrzeby mobilności osobistej, logistyka rowerowa

Cel środowiskowy	Kryterium DNSH (wg TKK)
Łagodzenie zmian klimatu	Nie dotyczy
Adaptacja do zmian klimatu	Zgodność z kryteriami określonymi w dodatku A (ocena odporności klimatycznej).
Odpowiednie użytkowanie i ochrony zasobów wodnych i morskich	Działalność jest zgodna z kryteriami określonymi w dodatku B (brak kolizji z planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza).
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	Analogicznie jak przy budowie i renowacji budynków (tj. m.in.: min. 70% odpadów budowlanych do odzysku, segregacja odpadów budowlanych, oszczędność zasobów budowlanych).
Zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi	Wprowadzono środki służące redukcji emisji hałasu, kurzu i zanieczyszczeń w trakcie robót budowlanych lub konserwacyjnych.
Ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów	Działalność jest zgodna z kryteriami określonymi w dodatku D.

Przetwarzanie danych; zarządzanie stronami internetowymi (hosting) i podobna działalność

Cel środowiskowy	Kryterium DNSH (wg TKK)
Łagodzenie zmian klimatu	W ramach tej działalności wykazano najlepsze wysiłki na rzecz wdrożenia stosownych praktyk wymienionych jako praktyki oczekiwane w najnowszej wersji „Europejskiego kodeksu postępowania dotyczący efektywności energetycznej ośrodków przetwarzania danych” lub w dokumencie „Obiekty i infrastruktura ośrodków przetwarzania danych - Część 99-1: zalecane praktyki w zakresie zarządzania energią”] i wdrożono wszystkie oczekiwane praktyki, którym w przyznano najwyższą wartość 5 w najnowszej wersji ww. „Europejskiego kodeksu...”.
Adaptacja do zmian klimatu	Zgodność z kryteriami określonymi w dodatku A (ocena odporności klimatycznej).
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystywany sprzęt spełnia wymagania określone w dyrektywie 2009/125/WE w odniesieniu do serwerów i produktów do przechowywania danych. Wykorzystywany sprzęt nie zawiera substancji objętych ograniczeniem wymienionych w załączniku II do dyrektywy 2011/65/UE, z wyjątkiem sytuacji, w których wartości koncentracji wagowo w materiałach jednorodnych nie przekraczają wartości maksymalnych wymienionych w tym załączniku. Istnieje plan gospodarki odpadami, który zapewnia maksymalny recykling po zakończeniu eksploatacji sprzętu elektrycznego i elektronicznego, w tym poprzez ustalenia umowne z partnerami w zakresie gospodarowania odpadami, odzwierciedlenie w prognozach finansowych lub oficjalnej dokumentacji projektowej. Po zakończeniu eksploatacji sprzęt zostaje przygotowany do ponownego użycia, odzysku lub recyklingu, lub następuje jego właściwe przetwarzanie obejmujące usunięcie wszelkich płynów oraz selektywne przetwarzanie zgodne z załącznikiem VII do dyrektywy 2012/19/UE.

Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność w zakresie kultury

Cel środowiskowy	Kryterium DNSH (wg TKK)
Łagodzenie zmian klimatu	Nie dotyczy (ale pamiętajmy o wymogach dla nowych/modernizowanych budynków)
Adaptacja do zmian klimatu	Nie dotyczy (ale pamiętajmy o wymogach dla nowych/modernizowanych budynków)
Odpowiednie użytkowanie i ochrony zasobów wodnych i morskich	Nie dotyczy (ale pamiętajmy o wymogach dla nowych/modernizowanych budynków)
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	Nie dotyczy (ale pamiętajmy o wymogach dla nowych/modernizowanych budynków)
Zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi	Nie dotyczy (ale pamiętajmy o wymogach dla nowych/modernizowanych budynków)
Ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów	Nie dotyczy (ale pamiętajmy o wymogach dla nowych/modernizowanych budynków)

**DNSH - podejście do zasady
jest zmienne i zróżnicowane**

Kwestie niewyjaśnione w kontekście dotacji z funduszy UE:

1. Komisja Europejska jest zobowiązana do cyklicznych przeglądów TKK i ich aktualizacji.
2. TKK mogą zostać rozszerzone o nowe rodzaje działalności.
3. W Polsce w różnych Programach spotykane są różne podejścia do zasady DNSH - różnice pomiędzy Programami, IZ'tkami i naborami.
4. Czy ustalenia rozporządzeń TKK (np. dot. zasady DNSH) są wiążące dla projektów aplikujących o wsparcie z funduszy UE? *(wytyczne KE dot. zasady DNSH mówią w pkt. 2.5, że TKK nie muszą być wiążące - decyzję pozostawiono państwom członkowskim).*
5. Jak monitorować realizację projektu pod kątem zgodności z zasadą DNSH?
6. Jak dokumentować zgodność realizacji projektu z zasadą DNSH?

DNSH a przepisy o ochronie środowiska

DNSH a przepisy o ochronie środowiska

1. Zarówno TKK, jak i zasada DNSH - mogą być bardziej wymagające niż np. przepisy o warunkach technicznych w budownictwie, wymagania wobec materiałów budowlanych, wymagania BAT (najlepszej dostępnej techniki).
2. Zasada DNSH jest ostrzejsza niż wymagania Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Siedliskowej: dyrektywy te dopuszczają odstępstwa, a z zasady DNSH wynika, że jeżeli jest kolizja z celem środowiskowym jednolitej części wód lub obszaru Natura 2000 - to jest to niezgodność z zasadą DNSH.
3. Dowodem zgodności z niektórymi kryteriami TKK i DNSH mogą być decyzje administracyjne z zakresu ochrony środowiska: decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, pozwolenia emisyjne, pozwolenia zintegrowane, zezwolenia na wycinkę, zezwolenia na przetwarzanie odpadów.

DNSH a przepisy o ochronie środowiska

1. Istnieje możliwość uwzględnienia ustaleń dot. DNSH i TKK w dokumentacji z zakresu ochrony środowiska (karta informacyjna przedsięwzięcia, raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, operat wodnoprawny, wniosek o wydanie pozwolenia emisyjnego lub pozwolenia zintegrowanego) – i w decyzjach administracyjnych.
2. Istnieje możliwość zobowiązania projektanta do uwzględnienia wymagań TKK i DNSH w dokumentacji projektowej.
3. Istnieje możliwość zobowiązania wykonawcy do stosowania wymagań TKK i DNSH, np. w zakresie gospodarowania odpadami i ograniczania emisji na placu budowy.
4. Istnieje możliwość ustanowienia „promotora projektu” ($\pm$,inspektora nadzoru’) - osoby (jednostki) odpowiedzialnej za przestrzeganie zgodności z zasadą DNSH.

Fundusze Europejskie

Dziękuję za uwagę

Krzysztof Okrasiński [www.dnsh.pl]

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie